

ผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในชุมชนโดยการสนับสนุนของครอบครัวและการมีส่วนร่วม
ของชุมชน ในเขตตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

รุ่งรัตน์ งามจิรัฐติกาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

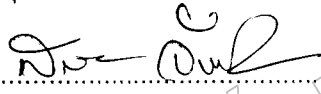
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

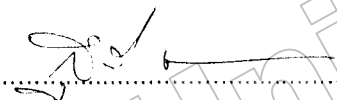
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ รุ่งรัตน์ งามจิรัฐติกาล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

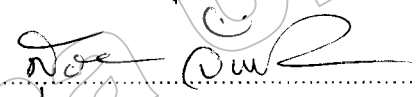
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทระเสริฐ)

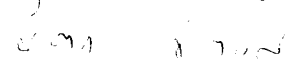

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธี ทองวิเชียร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทระเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2550

การวิจัยได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2549

และ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

จากสภาการพยาบาล

ประจำปี 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนี้ สรรเสริญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุดี ทองวิเชียร อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษาตรวจแก้ไขและวิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่สนับสนุนและส่งเสริมด้านวิชาการ ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลตากสิน เจ้าหน้าที่ฝ่ายเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชนโรงพยาบาลตากสิน แกนนำชุมชน ผู้ป่วยเบาหวานและครอบครัวของผู้ป่วยเบาหวานทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

เนื่องจกงานวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสภาการพยาบาล จึงขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และสภาการพยาบาลมา ณ ที่นี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จในวันนี้

รุ่งรัตน์ งามจิรัฐติกาล

47921902: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: การสนับสนุนของครอบครัว/ การมีส่วนร่วมของชุมชน/ พฤติกรรมการควบคุม

โรคเบาหวาน/ คุณภาพชีวิต/ ระดับ HbA1c

รุ่งรัตน์ งามจิรัฐติกาล: ผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในชุมชนโดยการสนับสนุนของครอบครัวและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในเขตตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ (OUTCOMES OF CARE FOR DIABETES MELLITUS PATIENTS IN THE COMMUNITY BY FAMILY SUPPORT AND COMMUNITY PARTICIPATION IN TAKHLI TAMBOL, TAKHLI DISTRICT, NAKHON SAWAN PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ, ส.ด., รัชณี สรรเสริญ, D.N.Sc. 145 หน้า. 2550.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยเบาหวานโดยการสนับสนุนของครอบครัวและการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานในเขตตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 54 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 27 คน กลุ่มควบคุม 27 คน กลุ่มควบคุมคัดเลือกโดยวิธีจับคู่ โดยใช้อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เป็นโรคเป็นตัวกำหนด ดำเนินการทดลองในกลุ่มทดลองโดยกระบวนการกลุ่มช่วยเหลือตนเองในผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน 3 ครั้ง ดำเนินการกลุ่มสนับสนุนของครอบครัวด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในผู้ดูแลผู้ป่วย จำนวน 3 ครั้ง โดยการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชน วัดผลโดยใช้แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการควบคุมโรคเบาหวาน แบบวัดคุณภาพชีวิต และระดับ HbA1c ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social for Science) สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Unpaired t-test)

ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลองเสร็จสิ้นผู้ป่วยในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการควบคุมโรคเบาหวานดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานในกลุ่มทดลองดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ HbA1c ในกลุ่มทดลองลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

47921902: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: FAMILY SUPPORT/ COMMUNITY PARTICIPATION/ BEHAVIOR FOR CONTROL DIABETES/ QUALITY OF LIFE/ HbA1c

RUNGRAT NJAMJIRUTTIKAN: OUTCOMES OF CARE FOR DIABETES MELLITUS PATIENTS IN THE COMMUNITY BY FAMILY SUPPORT AND COMMUNITY PARTICIPATION IN TAKHLI TAMBOL, TAKHLI DISTRICT, NAKHON SAWAN PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., RACHANEE SUNSERN, D.N.Sc. 145 P. 2007.

The objective of this research was to study outcomes of care for diabetes mellitus patients in the community by family support and community participation in Takhli tambol, Takhli district, Nakhon Sawan province. Fifty four patients were divided into 2 groups, the experimental group and the control group. The control group was selected by paired method of age, education, and period of disease. The sample in the experimental group use self help group for 3 replications, 3 process of family support group and by the community participation for 3 replications. Data collection included the interview the patients about control diabetes behavior, quality of life, and HbA1c before, and after the experiment. Data analysis was performed using the statistic package for social science. Percentage, mean, standard deviation, and unpaired t-test method were used.

The results revealed that after the experiment, the experimental group had control behavior more than the control group with the significant level of .05. Quality of life in the treatment group was more than the control group with the significant level of .05. The level of HbA1c in the experimental group was lower than the control group with the significant level of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
โรคเบาหวาน.....	14
คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวาน.....	31
กระบวนการกลุ่มช่วยเหลือตนเองในผู้ป่วยเบาหวาน.....	35
การสนับสนุนของสมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน.....	40
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน.....	43
ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
การทดลอง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	67
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิจัย.....	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
การอภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้.....	90
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	143
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การวินิจฉัยโรคเบาหวานตาม ADA.....	17
2	เกณฑ์ดัชนีมวลกายที่กำหนดสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน.....	25
3	การแปลผลระดับคะแนนคุณภาพชีวิตตามองค์ประกอบ.....	65
4	แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการควบคุมโรคเบาหวาน.....	66
5	จำนวน และร้อยละของผู้ป่วยเบาหวานกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	70
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพฤติกรรมควบคุมโรคเบาหวาน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม (n = 27).....	72
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพฤติกรรมควบคุมโรคเบาหวาน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง (n = 27).....	75
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ป่วยเบาหวาน ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	77
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนคุณภาพชีวิตรายด้านของผู้ป่วยเบาหวาน ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม (n = 27).....	78
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนคุณภาพชีวิตรายด้านของผู้ป่วยเบาหวาน ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง (n = 27).....	78
11	เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมควบคุมโรคเบาหวานก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	79
12	เปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	80
13	การเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยระดับ HbA1c ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	81
14	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดของระดับ HbA1c ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	144

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ของการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในชุมชนต่อพฤติกรรมการควบคุมโรคเบาหวาน คุณภาพชีวิต และระดับ HbA1c ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2 รูปแบบการวิจัย.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62